

FOTO: © PATRICIA REHE – PANCAKE PICTURES

KENNISROTONDE

Studenten beoordelen met woorden in plaats van cijfers: een goed idee?

Studenten die geen cijfers krijgen maar alleen worden beoordeeld met 'voldoende' of 'onvoldoende' lijken even hard te werken en evenveel te leren. En het welzijn van studenten gaat er doorgaans op vooruit. Tijdens een curriculumherziening ontstond discussie binnen een docententeam over wel of niet beoordelen met woorden. Voorstanders verwachtten dat studenten hierdoor minder stress zouden ervaren en meer aandacht zouden hebben voor hun ontwikkeling. Andere docenten vroegen zich juist af of studenten zonder cijfers nog wel gemotiveerd zijn om hard te werken en het beste uit zichzelf te halen. Zij legden hun dilemma voor aan de Kennisrotonde, die vervolgens uitzocht wat onderzoek zegt over beoordelen met woorden in plaats van cijfers. MEREL DE WIT

VAAK MEER FEEDBACK

In Nederland is het gebruikelijk om studenten te beoordelen met een cijfer van 1 tot en met 10. Onderwijsinstellingen kunnen ook kiezen voor beoordelen met woorden. Dit is doorgaans grofmaziger dan een cijferschaal en bevat minder categorieën. Studenten krijgen dan bijvoorbeeld per vak de beoordeling 'voldaan'/'niet voldaan', of 'goed'/'voldoende'/'onvoldoende'.

Als een opleiding overstapt naar beoordeling met woorden, gaat dit vaak gepaard met meer feedback op het werk van studenten. Onderzoeken hiernaar vergelijken daarom vaak cijferbeoordeling met beoordelingen in woorden in combinatie met meer feedback. Deze onderzoeken zijn vooral uitgevoerd in het hoger onderwijs, maar de inzichten lijken ook relevant voor mbo-instellingen.

STUDENTEN WERKEN EVEN HARD

Studenten die met woorden worden beoordeeld, lijken even hard te werken als studenten die cijfers krijgen. Ze zijn bijvoorbeeld even vaak aanwezig bij studieactiviteiten en besteden evenveel tijd aan hun studie.

Ook hun leerprestaties zijn vergelijkbaar. Bij een opleiding waar cijfers waren afgeschaft, bleven docenten twee jaar lang voor iedere toets en opdracht wel cijfers berekenen, maar maakten ze die niet bekend aan studenten. De studenten scoorden even goed op toetsen en opdrachten als studenten uit de lichting ervoor, die wel cijfers kregen. Ook tijdens stages presteerden ze vergelijkbaar. Dit beeld komt terug bij meerdere opleidingen.

Het gebeurde ook wel dat studenten in het begin minder goede opdrachten maakten. Maar uiteindelijk ontwikkelden zij wel dezelfde benodigde competenties als studenten die cijfers kregen.

WOORDBEOORDELINGEN POSITIEF VOOR STUDENTENWELZIJN

Voor het welzijn van studenten lijkt het wél uit te maken of ze woorden of cijfers krijgen. Studenten die met woorden worden beoordeeld, ervaren minder angst, stress en depressieve klachten en rapporteren meer positieve emoties en energie.

Ook lijken ze meer plezier te hebben in hun studie. Eerstejaarsstudenten kunnen beter aan hun nieuwe opleiding wennen zonder vanaf het begin gericht te zijn op het behalen van hoge cijfers. Daarnaast lijken ze meer ruimte te voelen om nieuwe uitdagingen aan te gaan. Ze durven bijvoorbeeld keuzevakken te volgen waarvan ze niet zeker weten of ze er goed in zijn of volgen een vak op een hoger niveau. Doordat ze minder druk ervaren om hoge cijfers te halen, durven ze eerder iets nieuws uit te proberen.

MINDER BEOORDELINGSCATEGORIEËN, MEER WELZIJN

Het aantal categorieën op een woordbeoordelingsschaal kan ook verschil maken. De voordelen voor het welzijn lijken vooral op te treden bij schalen met weinig categorieën.

Studenten die een beoordeling krijgen op een schaal met twee categorieën – zoals 'voldoende' of 'onvoldoende' – voelen zich doorgaans beter dan studenten die een beoordeling op een schaal met meer categorieën krijgen. Ze ervaren minder stress en emotionele uitputting en geven aan een betere mentale kwaliteit van leven te hebben. Bovendien ervaren deze studenten dat ze naast hun studie meer tijd hebben om aan hun welzijn te werken of om met familie door te brengen – zelfs bij gelijke studieresultaten.

DUIDELIJKHEID IS WEL BELANGRIJK

Het is wel belangrijk dat een opleiding zorgt voor duidelijke informatie over een nieuw beoordelingssysteem. Voor studenten die gewend zijn aan cijfers, kan het wegvallen daarvan namelijk ook juist stress veroorzaken. Dat speelt vooral wanneer een opleiding net is overgestapt. Het systeem is dan nog nieuw voor studenten en soms ook voor docenten. Studenten weten dan soms niet goed wat er van hen wordt verwacht. Het helpt hen als zij weten bij wie ze met vragen hierover terechtkunnen.

DE AUTEUR IS KENNISMAKELAAR BIJ KENNISROTONDE

NATIONAAL KENNISINSTITUUT ONDERWIJS *Kennisrotonde*

Meer weten?

Lees de twee artikelen inclusief geraadpleegde bronnen op Kennisrotonde.nl: Werken studenten harder door beoordeling met woorden? en Effect beoordeling met woorden op studentenwelzijn.

WERKEN STUDENTEN HARDER?

STUDENTENWELZIJN

Hier lees je ook antwoord op meer dan honderd andere mbo-onderwijsvragen. Heb je zelf een vraag maar staat het antwoord er niet tussen? Stel deze kosteloos via Kennisrotonde.nl/stel-je-vraag